

LAKIALOITE 104/2010 vp

Laki takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Ehdotamme uuden takuueläkkeen korottamista 750 euroon kuukaudessa 1.7.2011 lukien. Aloite on osa vasemmistoliiton eduskuntaryhmän eh-

dottamaa toimeentuloturvan vähimmäisetuuksien yhtenäistämistä ja tuloköyhyyden vähentämiseen tähtäävää sosiaalipoliittista linjausta.

PERUSTELUT

Vähimmäisturvan osalta vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ehdottaa perusturvan etuuksien yhtenäistämistä ja korottamista 750 euroon kuukaudessa. Tähän liittyen ehdotamme, että uusi voimaan tuleva täysimääräinen takuueläke (685 euroa kuukaudessa vuonna 2010 sovellettavassa tasossa) korotetaan 1.7.2011 lukien 750 euroon kuukaudessa. Nostamalla takuueläke jo päätetyn 685 euron sijasta 750 euroon minimieläkkeen piiriin tulisi noin 211 000 uutta pieneläkkeensaajaa niiden lisäksi, jotka nyt ovat tulossa takuueläkkeen piiriin (120 000 henkilöä), ja lisäkustannukset tästä vuodelle 2011 olisivat noin 108 miljoonaa euroa.

Siitä huolimatta, että uusi takuueläke muodostaa uuden, nykyistä korkeamman vähimmäiseläketason ja että se turvaa nykyistä paremmin toimeentulon erityisesti lapsuudesta saakka sairaille ja vammaisille, takuueläkkeen heikkous on se, että 685—1 000 euron eläkettä saavat jäävät eläkekorotusten ulkopuolelle ja ovat takuueläkkeen säätämisen jälkeenkin pienituloisia eläke-

läisiä. Takuueläkkeestä huolimatta pientä työeläkettä ja kansaneläkettä saavat eivät hyödy mitään minimieläketason nostamisesta vuonna 2011. Säädetyn takuueläkkeen rajausta on ongelmallinen ja jättää sijaa arvostelulle.

Suomessa sosiaalimenojen taso bruttokansantuotteen arvoon suhteutettuna on kansainvälisesti vertaillen vaatimaton. Kansainvälisessä vertailussa Suomen sosiaalimenot ovat selvästi alemmalla tasolla kuin muissa Pohjoismaissa, Saksassa ja Ranskassa. Vertailun tulos ei johdu tilastointitapojen eroista. Suomessa useimmat etuudet ovat veronalaisia eikä verotukia ole lainkaan toisin kuin useissa vertailumaissa. Pienten sosiaalimenojen tärkein selitys on sosiaaliturvaetuuksien alhainen taso. Monien tutkijoiden mielestä havainto sosiaalimenojen alhaisesta tasosta bkt-arvoon nähden Suomessa on selkeästi yhteydessä köyhyysasteen ja tuloerojen kasvuun.

Uuden EU-määritelmän mukaan suomalaisten köyhien tai syrjäytymisvaarassa olevien

määräksi arvioidaan 900 000 henkilöä. Tässä tarkoitettu köyhyysraja oli vuonna 2008 bruttotulona 1 150 euroa kuukaudessa. Vuonna 2008 pienin kansaneläke oli 558,46 euroa kuukaudessa ja 13 851 euroa vuodessa, ja sitä sai 104 302 henkilöä. Vuonna 2008 alle tuhannen euron eläkettä saavia oli yhteensä 606 167 eläkeläistä. Kaikki tähän eläkkeensaajaryhmään kuuluvat saivat vuonna 2008 tuloja niin vähän, että he ovat EU:n uusimman köyhyysmääritelmän mukaan vähätuloisia tai syrjäytymisvaarassa. Eläketurvakeskuksen selvityksessä (vuodelta 2009) on todettu, että yksin asuvien, erityisesti 75 vuotta täyttäneiden naisten ja alle 55-vuotiaiden eläkeläisten köyhyysriski on korkea.

EU:n uudessa köyhyden määritelmässä otetaan huomioon mediaanitulorajan (tuloja alle 60 % kansalaisten mediaanitulosta) lisäksi myös aineellinen puute ja pitkäaikaistyöttömyys.

Aineellisessa puutteessa eläviksi luetaan ne henkilöt, joilla neljä seuraavista kriteereistä täyttyy: henkilöllä ei ole varaa puhelimeen, pesukoneeseen, autoon, väritelevisioon, viikon lomaan kodin ulkopuolella, säännölliseen liha- tai

kala-ateriaan, kodin lämpimänä pitämiseen tai yllättäviin isohkoihin laskuihin, tai hänellä on maksuhäiriöitä.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmän mielestä köyhyden ja toimeentulovaikeuksien vähentämiseksi kaikkein pienituloisimpien tulonsiirtojen todellista ostovoimaa on vihdoin lähettävä parantamaan.

Tässä aloitteessa tehtyjen ehdotusten lisäksi eläkkeensaajien asumistuesta annettuja säännöksiä on tarkistettava, jotta etuuskien korotukset eivät leikkaisi asumistukea. Ehdotuksemme tavoitteena on syyperusteisten vähimmäisetuuskien saajien toimeentulokiriippuvuuden oleellinen vähentäminen ja etuustasojen jälkeenjääneisyyden korjaaminen. Monissa vähimmäisetuuksissa jälkeenjääneisyys on noin 30 prosentin suuruusluokkaa 15 viime vuoden ajalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 8 §:n 1 momentti seuraavasti:

8 §

Takuueläkkeen määrä

Täysimääräinen takuueläke on 750 euroa kuukaudessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

Tämän lain 8 §:ssä säädettyt rahamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 2011 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 11 päivänä marraskuuta 2010

Minna Sirnö /vas
Unto Valpas /vas
Matti Kauppila /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Mikko Kuoppa /vas
Erkki Virtanen /vas
Kari Uotila /vas
Jaakko Laakso /vas

Paavo Arhinmäki /vas
Pentti Tiusanen /vas
Annika Lapintie /vas
Matti Korhonen /vas
Jyrki Yrttiaho /vas
Veijo Puhjo /vas
Markus Mustajärvi /vas